

10. SEMINÁŘ
RODINA, PROBLÉMOVÁ RODINA,
RODINA A ŠKOLA

RODINA

- Definice
- Přirozené prostředí
- Základní tabu

PROMĚNY RODINY

PROMĚNY RODINY

○ **Tradiční rodina**

- patriarchální, vícegenerační
- soběstačná z hlediska produkce statků
- náboženský charakter

○ **Moderní rodina**

- 1. demografická revoluce: od vysoké porodnosti a úmrtnosti k nízké
- komplementární role muže a ženy
- nukleární manželská rodina

○ **Postmoderní rodina**

- 2. demografická revoluce: pokles porodnosti, kohabitace, růst rozvodovosti, děti mimo manželství
- Nnvé typy nerodinných uspořádání
- legitimizace sexu mimo manželství
- proměny mužských a ženských rolí

RODINA A JEJÍ PROMĚNY

- Jak se v posledních desetiletích proměnila česká rodina? Zformulujte alespoň 5 demografických trendů

	Plodnost	Věk prvorodičky	Rozvodovost	Věk ženicha	Věk nevěsty
1978	2,32	22,4	30,60%	24,6	21,4
2008	1,5	27,3	49,60%	31,4	28,7
<i>2010</i>	<i>1,49</i>	<i>27,6</i>	<i>50,00%</i>	<i>32,2</i>	<i>29,4</i>

PROMĚNA FUNKCÍ RODINY

- Ekonomicko-zabezpečovací
- Biologicko-reprodukční
- Výchovně-socializační
- Emocionálně-ochranná

Konec rodiny?

- - už v Platónových úvahách
- - komunistická avantgarda (např. S.K. Neumann)
- - postmoderní individualismus

PÁSMA FUNKČNOSTI RODINY

- Funkční rodina
- Problémová rodina
- Dysfunkční rodina
- Afunkční rodina

INTERPRETACE FUNKČNOSTI RODINY

- Analýza dětské kresby

RODINA A ŠKOLA

- J. Coleman (60. léta 20. stol.): sociální a rodinné zázemí má hlavní vliv na výsledky dítěte ve škole i na jeho profesní kariéru
- Coleman srovnával různé typy škol a zjistil, že nejúspěšnější jsou katolické školy
- PISA: závislost výsledků dětí v čtenářské, matematické a přírodovědné gramotnosti na charakteristikách rodiny
  - ČR: vzdělání matky predikuje školní úspěšnost
- Teoretické explanace:
  - Sociální kapitál (Coleman)
  - Kulturní kapitál (Bourdieu)
  - Jazyková socializace (Bernstein)

PTÁČATA: ANALÝZA RODINNÉHO PROSTŘEDÍ

- <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10267754387-ptacata-aneb-nejsme-zadna-becka/210572231010001-sami-spolu/>

PTÁČATA: ANALÝZA RODINNÉHO PROSTŘEDÍ

- 1) Jaké děti jsou v dokumentu? Co to znamená „dětí z okraje společnosti“?
- 2) Co to znamená být Rom?
- 3) Jaké jsou výhody a nevýhody zahájení školního roku školou v přírodě?
- 4) Na základě videa zkuste charakterizovat rodinné prostředí žáků z hlediska
  - struktury rodiny
  - zaměstnanosti rodičů
  - hodnotové orientace
  - kulturního kapitálu – knihy, ICT, kultura ve volném čase
  - jazykového kódu
  - finanční gramotnosti

OTÁZKY

- 1) Definujte rodinu.
- 2) Jak byste popsali proměny rodiny v posledních desetiletích?
- 3) Jaká jsou pásma funkčnosti rodiny dle Dunovského?
- 4) Je funkčnost rodiny vždy ke všem dětem v rodině stejná? Uveďte příklad.
- 5) Jaké jsou výhody a jaká rizika diagnostiky rodiny skrze projektivní techniku dětské kresby rodiny?
- 6) Na základě dokumentu Ptáčata zkuste popsat, co charakterizuje „děti z okraje společnosti“.

